

* Франкфуртська школа

Виконав студент групи 3-ВС
Захарченко Андрій

* Франкфуртська школа – критична теорія сучасного (індустріального) суспільства, різновид неомарксизму. Термін «франкфуртська школа» є збірною назвою, вживаною до мислителів, пов'язаних з Інститутом соціальних досліджень у Франкфурті-на-Майні самі представники критичної теорії ніколи не об'єднували себе під таким найменуванням.

* Основні представники: Теодор Адорно, Макс Горкгаймер, Герберт Маркузе, Еріх Фромм, Вальтер Беньямін, Лео Левенталь, Франц Леопольд Нейман, Фрідріх Поллок.

* З «другого покоління» — Юрген Габермас, Оскар Негт.

* Представники даної школи вважали, що буржуазне класове суспільство перетворилося на монолітну безкласову тоталітарну систему, в якій революційна роль перетворення суспільства переходить до маргінальних інтелігентів і аутсайдерів.

Neo-Marxism

www.emmasaying.com

* Франкфуртська школа виникла на базі Інституту соціальних досліджень (Institut für Sozialforschung) при Університеті Франкфурту-на-Майні. Хоча відлік її існування прийнято вести з 1930, коли інститут очолив Макс Хоркхаймер, але марксистські дослідження велися в Інституті з моменту його заснування в 1923. Перший його директор, історик і правознавець австромарксистської школи Карл Грюнберг, привернув до роботи в Інституті цілий ряд талановитих молодих інтелектуалів з комуністичними і соціал-демократичними переконаннями, заснував перший крупний журнал по історії робочого руху в Європі і налагодив тісні зв'язки з Інститутом Маркса—Енгельса в Москві. Вже до 1930 у франкфуртському інституті були закладені основи майбутніх напрямів роботи, а його журнал включав новітні статті Карла Корша, Дьєрдя Лукача, Генріка Гроссмана і Давида Рязанова.

* Загроза нацизму була очевидна і вже в 1931 році архіви були збережені в Нідерландах, так само була створена філія в Женеві. Після приходу до влади нацистів інститут був закритий 13 березня 1933 року і представники Франкфуртської школи були змушені емігрувати через Женеву і Париж в Колумбійський університет, США, куди і був перенесений інститут. Був врятований архів Маркса і Енгельса та переданий в Радянський Союз.

* Франкфуртська школа сформувалася на хвилі поширення соціалістичних і фрейдистських ідей в середовищі західних інтелектуалів. Необхідність подальшого розвитку марксизму в умовах ХХ століття, на думку франкфуртців, обумовлювалася придушенням робочого руху в Західній Європі і небезпеками, викликаними появою фашизму та нацизму. Важливу роль зіграла і публікація в Радянському Союзі невиданих до цього моменту «Економіко-філософських рукописів 1844» (1927) і «Німецькій ідеології» (1932) з архіву Маркса і Енгельса. Ці твори, написані з радикально-гуманістичних позицій, наочно свідчили про спадкоємність гегельянській і марксистської думки, а також про центральну роль концепції відчуження в ранньому марксизмі.

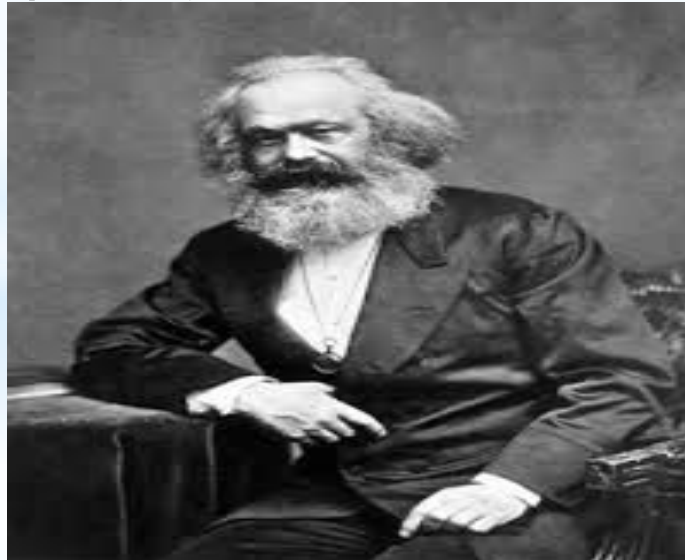
* Ідейні джерела

- * Основна тенденція - змішання філософських понять з політекономічними і соціологічними, в результаті чого перші втрачають свою самостійність і перетворюються в відображення друге. Основними ідейними джерелами філософії Франкфуртської школи були марксизм, фрейдизм і гегельянство

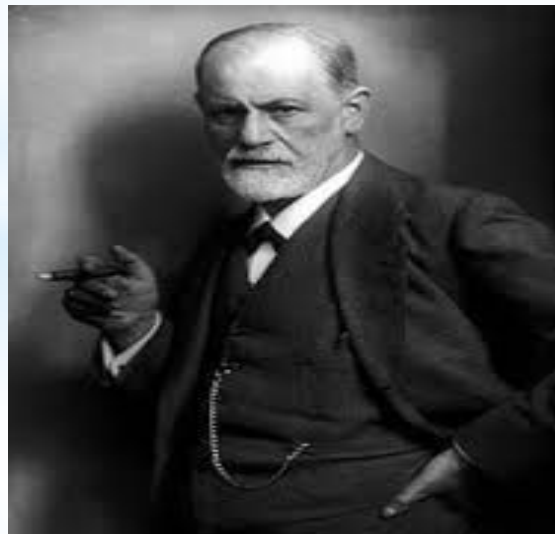

* У Маркса взяті категорія відчуження, класова боротьба (де пролетаріат більше не активна сила). Всі суперечності капіталістичного суспільства зводилися до категорії відчуження. Відчуження веде не тільки до класового антагонізму, але його змістом є субстанціональний зміст предметного світу, його предметно-речовий характер. Історія капіталістичного суспільства розумілася як фатально необхідний процес прогресуючого божевілля розуму.

* У Фрейда взята ідея людини: структура особистості і несвідоме. Через фрейдизм - виходячи з принципу задоволення - задовольняються всі інстинкти, що призводить до контролю над особистістю. У боротьбі з природою і соціальним середовищем людина пригнічує інстинкти, керуючись принципом реальності, змінює їх. Тобто принцип задоволення підкоряється принципу реальності, що підпорядковує людини суспільству.

*У Гегеля взята діалектика. Їй замінюється діалектичний матеріалізм. Взято закон заперечення заперечення, підмінений абсолютним запереченням (негативна діалектика, як назвав її Адорно).

*У Лукача взята ідея того, що будь-яка ідеологія є помилковою свідомістю і повинна бути знищена + ідея матеріалізації (про зростання формальної раціональності)

*У Вебера взято поняття раціональності, в дусі якого інтерпретується категорія відчуження, до якої зводилися протиріччя капіталістичного суспільства.

* У Канта взяті ідеї критики традиційного мислення.

* Методологічні принципи

- * Заперечення позитивізму з його розмежуванням цінностей і фактів
- * Непохитна відданість гуманізму, звільнення людини від усіх форм експлуатації.
- * Акцент на значимість людського початку в соціальних відносинах.

* Основна тематика

- * Ерозія ідеалів Просвітництва в сучасному суспільстві, яка дегуманізує технологічну раціональність.

* Основні ідеї Франкфуртської ШКОЛИ

- * Зображення пізнього капіталізму і соціалізму як різновиду єдиного сучасного індустріального суспільства.
- * Заперечення революційної ролі пролетаріату.
- * Абсолютизація діалектичної категорії заперечення (негації)
- * Критика тоталітаризму і авторитарної особистості.